

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова науково-методичної
ради НУВГП
e-підпис Валерій СОРОКА
28.10.2022

06-02-66S

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

SYLLABUS

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ		ACCOUNTING AND ANALYTICAL SECURITY OF NATURAL USE	
Шифр за ОП	БК 2.1	Code in Educational Program	
Освітній рівень: магістерський (другий)		Educational level: Master's (second)	
Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	07	Fields of knowledge: Management and Administration	
Спеціальність Облік і оподаткування	071	Speciality Accounting and taxation	
Освітня програма: Облік і оподаткування		Educational Program: Accounting and taxation	

Силабус навчальної дисципліни «Обліково-аналітичне забезпечення природокористування» для здобувачів вищої освіти ступеня «магістр», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Облік і оподаткування», за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування». Рівне. НУВГП. 2022. 11 стор.

ОПП на сайті університету: <http://surl.li/bkdre>

Розробник силабусу: *Дорошенко Олена Олександрівна, к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і аудиту*

Силабус схвалений на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “12” вересня 2022 року

Завідувач кафедри: *е-підпис Позняковська Н.М., к.е.н., доцент.*

Керівник ОП: *е-підпис Осадча О.О., д.е.н., професор*

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІЕМ
Протокол № 1 від “19” вересня 2022 року “12” вересня 2022 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІ: *Ковшун Н.Е., д.е.н., професор.*

СЗ №-4233 в ЕДО НУВГП

© Дорошенко О.О., 2022

© НУВГП, 2022

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ*

Ступінь вищої освіти	<i>магістр</i>
Освітня програма	<i>Облік і оподаткування</i>
Спеціальність	<i>071 Облік і оподаткування</i>
Рік навчання, семестр	<i>1-й рік, 2-й семестр</i>
Кількість кредитів	<i>4,5</i>
Лекції:	<i>Денна форма: 24 годин Заочна форма: 6 годин</i>
Практичні заняття:	<i>Денна форма: 22 годин Заочна форма: 8 годин</i>
Самостійна робота:	<i>Денна форма: 89 годин Заочна форма: 121 година</i>
Курсова робота:	<i>Ні</i>
Форма навчання	<i>денна/заочна</i>
Форма підсумкового контролю	<i>залік</i>
Мова викладання	<i>українська</i>

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА*

ПРОФАЙЛ ЛЕКТОРА

Лектор

Дорошенко Олена Олександрівна, к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і аудиту

Вікіситет

<http://surl.li/bkdrj>

ORCID

<https://orcid.org/0000-0002-6428-0326>

Як комунікувати

o.o.doroshenko@nuwm.edu.ua

Актуальні оголошення на сторінці дисципліни в системі MOODLE

ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація навчальної дисципліни, в т.ч. мета та завдання

Навчальна дисципліна «Обліково-аналітичне забезпечення природокористування» спрямована на формування системи знань про методичні та організаційні аспекти обліково-аналітичного забезпечення природокористування на різних рівнях, системи екологічного обліку задля прийняття оптимальних управлінських рішень відповідно до загальносвітових підходів сталого розвитку.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Обліково-аналітичне забезпечення природокористування» є

формування системи знань про раціональне використання природних ресурсів та інформаційне забезпечення управління природокористуванням на рівні суб'єктів господарювання, організацію бухгалтерського обліку, системи податкового планування та формування фінансової звітності суб'єктів природокористування для формування своєчасної, повної та достовірної інформації в системі прийняття управлінських рішень.

Використовуються такі методи викладання та технології: презентації, міні-лекції, обговорення, ситуаційні завдання; практичні завдання; творчі роботи; ситуаційні дослідження та інші.

Посилання на розміщення навчальної дисципліни на навчальній платформі Moodle

<https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=2076>

Компетентності

- ЗК08. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- СК02. Здатність організовувати обліковий процес та регламентувати діяльність його виконавців у відповідності з вимогами менеджменту підприємства.
- СК03. Здатність застосовувати теоретичні, методичні і практичні підходи щодо організації обліку, контролю, планування та оптимізації податкових розрахунків.
- СК05. Здатність застосовувати методи і методики аналітичного забезпечення сучасних систем менеджменту з урахуванням стратегії розвитку підприємства в умовах невизначеності, ризику та/або асиметричності інформації.
- СК11. Здатність організовувати бухгалтерський облік та систему податкового планування, формувати фінансову звітність, здійснювати аналітичне забезпечення діяльності суб'єктів природокористування.

Програмні результати навчання

- ПР 20. Вміти організовувати бухгалтерський облік та систему податкового планування, формувати фінансову звітність, здійснювати аналітичне забезпечення діяльності суб'єктів природокористування для формування своєчасної, повної та достовірної інформації в системі прийняття управлінських рішень.

Перелік соціальних, «м'яких» навичок

Під час вивчення дисципліни «Обліково-аналітичне забезпечення природокористування» здобувачі

(soft skills) набуватимуть таких соціальних навичок, як здатність до комунікації, роботи в команді, гнучкості, відповідальності, оцінки ризиків.

Структура навчальної дисципліни	Зазначено нижче в таблиці
Методи оцінювання та структура оцінки	<p>Для досягнення цілей та завдань навчальної дисципліни здобувачам потрібно вчасно виконати індивідуальне навчально-дослідне завдання, практичні завдання, вчасно здати модульні контролі знань.</p> <p>Викладач проводить оцінювання індивідуальних завдань здобувачів шляхом захисту звіту з ІНДЗ.</p> <p>Також, здобувач під наглядом викладача самостійно оцінює свою роботу.</p> <p>За вчасне та якісне виконання завдань на лабораторних заняттях, здобувач отримує такі обов'язкові бали:</p> <ul style="list-style-type: none">- 44 бали за роботу на практичних заняттях;- 16 балів за ІНДЗ. <p>20 балів – модуль 1; 20 балів – модуль 2. Усього 100 балів.</p> <p>▪ Здобувачі можуть отримати додаткові бали за: виступ з доповіддю на студентській науковій конференції; участь у науковому конкурсі; публікацію тез доповіді; публікацію наукової статті.</p> <p>Додаткові бали здобувачам також можуть бути зараховані за конкретні пропозиції з удосконалення змісту навчальної дисципліни.</p> <p><u>Модульний контроль</u> проходитиме у формі тестування. У тесті 30 запитань різної складності: рівень 1 – 26 запитань по 0,5 бали (13 балів), рівень 2 – 2 запитань по 2 бали (4 бали), рівень 3 – 1 запитання по 3 бали (3 бали). Усього – 20 балів.</p> <p>Нормативні документи, що регламентують проведення поточного та підсумкового контролів знань здобувачів, можливість їм подання апеляції: http://nuwm.edu.ua/strukturni-pidrozdili/navch-nauk-tsentr-nezaleznoho-otsiniuvannia-znan/dokumenty</p>
Місце навчальної дисципліни в освітній траєкторії здобувача вищої освіти	Вивченню даної дисципліни передують дисципліни: Організація бухгалтерського обліку, Бухгалтерський облік в управлінні.
Поєднання	Здобувачі мають можливість додатково отримати

навчання та досліджень

бали за виконання індивідуальних завдань дослідницького характеру, а також можуть бути долучені до написання та опублікування наукових статей з тематики навчальної дисципліни, участі в науково-практичних конференціях економічного, обліково-аналітичного спрямування.

В освітньому процесі використовуються наукові досягнення викладача навчальної дисципліни (Якимчук А.Ю., Soboń J., Дорошенко О.О., Вашай Ю.В. та ін.. Інформаційне забезпечення управління еколого-економічною безпекою держави. Монографія. Рівне: НУВГП, 2018; Вашай Ю.В. Дорошенко О.О. Гармонізація інформаційно-аналітичного забезпечення управління економічною безпекою держави в умовах військово-політичної нестабільності. Монографія. Рівне: НУВГП, 2020. 110 с. та інші)

Інформаційні ресурси

1. <http://www.menr.gov.ua> – Екологічний аудит
2. <http://www.eco.com.ua> – Інтер-Еко
3. <https://www.dei.gov.ua>– офіційний портал Державної екологічної інспекції України
4. <https://dqs.com.ua/ekologichna-vidpovidalnist/>- Екологічний менеджмент ISO 14001
5. <https://e-services.davr.gov.ua/> - Портал електронних послуг Державного агентства водних ресурсів України

ПРАВИЛА ТА ВИМОГИ (ПОЛІТИКА)*

Дедлайни та перекладання

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється згідно «Порядку ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП», <http://er3.nuwm.edu.ua/4273/>. Згідно цього документу і реалізується право здобувача на повторне вивчення дисципліни чи повторне навчання на курсі.

Перездача модульних контролів здійснюється згідно <http://nuwm.edu.ua/struktturni-pidrozdili/navch-nauk-tsentr-nezaleznoho-otsiniuvannia-znan/dokumenty>.

Правила академічної доброчесності

За списування під час проведення модульного контролю чи підсумкового контролю, здобувач позбавляється подальшого права здавати матеріал і у нього виникає академічна заборгованість.

Документи стосовно академічної доброчесності (про плагіат, порядок здачі курсових робіт, кодекс честі студентів, документи Національного агентства стосовно доброчесності) наведені на сторінці ЯКІСТЬ ОСВІТИ сайту НУВГП - <http://nuwm.edu.ua/sp/akademichna-dobrochesnistj>

Вимоги до відвідування

Здобувачу не дозволяється пропускати заняття без поважних причин. Якщо є довідка про хворобу чи іншу поважну причину то здобувачу не потрібно

відпрацьовувати пропущене заняття.

Здобувач має право оформити індивідуальний графік навчання згідно відповідного положення <http://ep3.nuwm.edu.ua/6226/>

Неформальна та інформальна освіта

Здобувачі мають право на перезарахування результатів навчання набутих у неформальній та інформальній освіті згідно відповідного положення <http://nuwm.edu.ua/sp/neformalna-osvita>.

ДОДАТКОВО

Правила отримання зворотної інформації про дисципліну*

Щосеместрово здобувачі заохочуються пройти онлайн опитування стосовно якості викладання та навчання викладачем даної навчальної дисципліни та стосовно якості освітнього процесу в НУВГП.

За результатами анкетування здобувачів викладачі можуть покращити якість навчання та викладання за даною та іншими дисциплінами.

Оновлення*

За ініціативою викладача зміст даної навчальної дисципліни оновлюється щорічно, враховуючи нові наукові досягнень у галузі цифрових технологій.

В даній дисципліні враховано останні тенденції у даній сфері, чинну нормативно-правову базу, що регламентує застосування тих чи інших цифрових технологій та засобів комунікації.

Здобувачі також можуть долучатись до оновлення дисципліни шляхом подання пропозицій викладачу стосовно проведення лабораторних занять. За таку ініціативу здобувачі можуть отримати додаткові бали.

Навчання осіб з особливими освітніми потребами

Документи та довідково-інформаційні матеріали стосовно організації навчального процесу для осіб з особливими освітніми потребами доступно за посиланням <http://nuwm.edu.ua/sp/dlja-osib-z-invalidnistju>

Практики, представники бізнесу, фахівці, залучені до викладання

Планується залучення до проведення лекційних та лабораторних занять фахівців, практиків – представників аудиторських фірм, бухгалтерів суб'єктів підприємницької діяльності

Інтернаціоналізація

В НУВГП розроблені процедури для реалізації права здобувачам на академічну мобільність:

- Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу Національного університету водного господарства та природокористування: <http://ep3.nuwm.edu.ua/4398/>
- Порядок пере зарахування результатів навчання за програмами академічної мобільності в

Національному університеті водного господарства та природокористування:
<http://ep3.nuwm.edu.ua/19458/>

- Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2015 року № 579:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/579-2015-%D0%BF#n8>

Здобувачі вищої освіти можуть отримати доступ до таких міжнародних інформаційних ресурсів:

- електронні бібліотеки:
<http://lib.nuwm.edu.ua/index.php/korisni-posilannya/elektronni-biblioteki>
- Як знайти статтю у Scopus:
<http://lib.nuwm.edu.ua/index.php/biblioteka/novini/item/506-v-dopomohu-avtoram>
- База періодичних видань:
<https://www.scimagoir.com/>
- Можливості доступу до електронних ресурсів та сервісів:
<https://lib.nuwm.edu.ua/index.php/biblioteka/novini/item/516-mozhlyvosti-dostupu-do-resursiv-i-servisiv>
- Електронний каталог:
<http://nuwm.edu.ua/MySql/>

Здобувачі вищої освіти можуть брати участь у Проєкті сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP)
<https://nuwm.edu.ua/sp/akademichna-dobrochesnistj>;
<https://academiq.org.ua/>

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Концепція сталого розвитку та особливості її застосування в Україні і світі

Результати навчання РН 1, РН 2, РН 3	Кількість годин: лекц. – 2, практ. - 2
Опис теми	Поняття сталого розвитку. Міжнародні нормативні документи щодо сталого розвитку. Принципи сталого розвитку. Складові сталого розвитку

Тема 2. Роль природних ресурсів у діяльності суб'єктів господарювання

Результати навчання РН 1, РН 2, РН 3	Кількість годин: лекц. – 2, практ. - 2
Опис теми	Природні ресурси в суспільному розвитку. Натуральні та вартісні показники оцінки природних ресурсів. Економічна оцінка природних ресурсів на макро- та мікроекономічному рівні. Кадастри природних ресурсів.

Тема 3. Сучасні екологічні проблеми економічного розвитку та їх вплив на діяльність суб'єктів господарювання

Результати навчання РН 1, РН 2, РН 3	Кількість годин: лекц. – 2, практ. - 2
Опис теми	Екологічна безпека. Причини екологічних проблем. Проблема збереження біорізноманіття. Оцінка кліматичних змін. Екологічні аспекти здоров'я людини. Якість повітря. Екологічні проблеми водних ресурсів. Екологічні проблеми наземних ресурсів. Ефективність використання енергії. Оцінка антропогенного впливу на довкілля.

Тема 4. Екологічне законодавство України та економіко-екологічна відповідальність

Результати навчання РН 1, РН 2, РН 3	Кількість годин: лекц. – 2, практ. - 2
Опис теми	Принципи екологічного законодавства України. Склад екологічного законодавства. Економіко-екологічна відповідальність. Міжнародний досвід екологічного законодавства.

Тема 5. Сутність та значення екологічного обліку діяльності суб'єктів природокористування

Результати навчання РН 1, РН 2, РН 3	Кількість годин: лекц. – 2, практ. - 2
Опис теми	Генезис екологічного обліку. Міжнародні стандарти екологічного обліку. Методи та інструменти екологічного обліку. Організація екологічного обліку в діяльності суб'єктів господарювання.

Тема 6. Бухгалтерський облік виробничих відходів

Результати навчання РН 1, РН 2, РН 3	Кількість годин: лекц. – 2, практ. - 2
Опис теми	Сутність відходів виробництва. Види відходів виробництва. Оцінка відходів. Первинний облік відходів. Облік поворотних відходів. Облік безповоротних відходів.

Тема 7. Облік екологічних витрат, доходів та зобов'язань

Результати навчання РН 1, РН 2, РН 3	Кількість годин: лекц. – 4, практ. - 4
Опис теми	Поняття екологічних витрат та витрат на охорону навколишнього природного середовища. Класифікація екологічних витрат. Облік екологічних витрат. Поняття екологічних доходів. Облік екологічних доходів. Сутність екологічних зобов'язань. Класифікація екологічних зобов'язань. Синтетичний та аналітичний облік екологічних зобов'язань

Тема 8. Внутрішній (управлінський) екологічний облік

Результати навчання РН 1, РН 2, РН 3	Кількість годин: лекц. – 2, практ. - 2
Опис теми	Принципи побудови управлінського екологічного обліку. Екологічний облік у превентивному управлінні. Роль обліку в стратегічному екологічному управлінні. Облік в управлінні сталим розвитком.

Тема 9. Екологічна звітність

Результати навчання РН 1, РН 2, РН 3	Кількість годин: лекц. – 4, практ. - 2
Опис теми	Суб'єкти формування екологічної звітності. Користувачі екологічної звітності. Звітність з екологічної діяльності суб'єкта господарювання. Вплив облікової інформації на формування екосвідомості суспільства. Звітність про водокористування. Звітність про використання лісів. Екологічна звітність у сільському господарстві. Звітність про забруднення

Тема 10. Аналітичне забезпечення ресурсозбереження й ефективності використання вторинних ресурсів

Результати навчання РН 1, РН 2, РН 3	Кількість годин: лекц. – 2, практ. - 2
Опис теми	Ресурсозбереження й ефективність використання вторинних ресурсів. Методика оцінювання внутрішнього еколого-економічного збитку

Список рекомендованої літератури

1. ДСТУ ISO 14004-2006. Системи екологічного керування. Загальні настанови щодо принципів управління, систем та засобів забезпечення.
2. ДСТУ ISO 14031:2004. Екологічне керування. Настанови щодо оцінювання екологічної характеристики.
3. ДСТУ ISO 14040-2004. Екологічне керування. Оцінювання життєвого циклу. Принципи і структура.
4. ДСТУ ISO 14041-2004. Екологічне керування. Оцінювання життєвого циклу. Визначення цілі й сфери застосування інвентаризації.
5. ДСТУ ISO 19011-2003. Настанови щодо здійснення аудитів систем управління якістю і (або) екологічного управління.
6. ДСТУ ISO/TR 14032:2004. Екологічне керування. Оцінювання екологічної характеристики. Приклади.
7. Деякі питання збирання, перевезення, зберігання, оброблення (перероблення), утилізації та/або знешкодження відпрацьованих мастил (олив): постанови Кабінету Міністрів України від 17 грудня 2012 року №1221. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1221-2012-%D0%BF#Text>
8. Екологічне управління: [підручник] / В.Я. Шевчук, Ю.М. Саталкін, Білявський та ін. Київ: Либідь, 2018. 432 с.
9. Екологічний менеджмент і аудит: [навч. посіб.] / С.М. Літвак, С.С. Рижков, В.А. Скороходов та ін. 2-ге видання. Київ: ВД «Професіонал», 2017. 200 с.
10. Екологічний менеджмент: підручник / А.Л. Бобровський. Суми : Університетська книга, 2019. 586 с.
11. Іванчук Н. В. Звітність підприємств : навчальний посібник. Острого : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 208 с. URL: https://eprints.oa.edu.ua/8418/1/Посібник_Звітність%20підприємств_Іванчук_Н_В.pdf
12. Інструкція із заповнення форми звітності № 7-ГР (підземні води) (річна) «Звітний баланс використання підземних вод за 20____ рік». Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України dsl 14.03.2016 № 97. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0791-16#Text>
13. Крупельницька І. Г. Звітність підприємств: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 232 с.

14. Кулик В. А., Левченко З. М. Облікова політика підприємства : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2020. 238 с.

15. Максимів Л.І. Проблеми оцінювання та відображення послуг екосистем в управлінському екологічному обліку. Розроблення науково-методичних засад оцінювання екосистемних послуг в Україні: науково-практичний семінар, 28-29 листопада 2019 р.

16. Маменко О. М., Портянник С. В. Економіка природокористування: підручник / Харківська держ. зоовет. академія. Харків, 2017. 286 с.

17. Методичні рекомендації з перевірки порівнянності показників фінансової звітності: наказ Міністерства фінансів України № 476 від 11 квітня 2003 року. URL: <http://www.minfin.gov.ua>

18. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: наказ Міністерства фінансів України № 433 від 28 березня 2013 року. URL: <http://www.minfin.gov.ua>

19. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 року №73. URL: <http://www.minfin.gov.ua>

20. Податковий Кодекс України від 02.2010р. № 2755-VI, із змінами. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

21. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 року за №996-XIV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

22. Про екологічний аудит. Закон України від 2004 р. зі змінами і доповненнями.

23. Про екологічну експертизу. Закон України 1995 р. зі змінами і доповненнями.

24. Про затвердження Порядку ведення державного обліку водокористування: наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 16.03.2015 № 78. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0382-15#n13>

25. Про затвердження форми державного статистичного спостереження № 1-відходи (річна) "Звіт про утворення та поводження з відходами" : наказ Державної служби статистики України від 25.06.2021 № 164. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0164832-21#Text>

26. Про затвердження форми державного статистичного спостереження № 2-ТП (повітря) (річна) "Звіт про викиди забруднюючих речовин і парникових газів в атмосферне повітря від стаціонарних джерел викидів": наказ Державної служби статистики України від 25.06.2021 № 162. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0162832-21#Text>

27. Про затвердження форми державного статистичного спостереження № 1-екологічні витрати (річна) "Звіт про витрати на охорону навколишнього

природного середовища": наказ Державної служби статистики України від 25.06.2021 № 163. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0163832-21#Text>

28. Про затвердження форми державного статистичного спостереження № 9-сг (річна) "Звіт про використання добрив і пестицидів": наказ Державної служби статистики України від 09.01.2020 № 35. URL: https://ukrstat.gov.ua/norm_doc/2020/35/35_2020.htm

29. Про затвердження форми державного статистичного спостереження № 3-лг (річна) "Звіт про відтворення та захист лісів" : наказ Державної служби статистики України від 19.06.2020 № 192. URL: https://ukrstat.gov.ua/norm_doc/2020/192/192_2020.htm

30. Про охорону навколишнього природного середовища. Закон України від 1991 р. зі змінами і доповненнями.

Лектор, к.е.н., доцент

О.О. Дорошенко